

Environmentální vzdělávání

Vztah člověka ke zvířatům

Vztah člověka ke zvířatům

RVP - V oblasti postojů a hodnot průženové
téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí

Vztah člověka ke zvířatům

- „Tradiční evropský postoj je hluboce *panský*. Předpokládá především vlastní nadřazenost všem ostatním, jak mimoevropským národům, tak mimolidským bližním.“ (Kohák 1998 s. 28)
- „Krutost i bezohlednost omlouvá známou frází: Vždyť jsou to „jenom zvířata“ (Kohák 1998 s. 28)
- „My sami jsme živočichové a rozdíl mezi námi a šimpanzi je minimální, nesrovnatelně menší než mezi šimpanzem a třeba hlemýžděm.“ (Kohák 1998 s. 28)

Vztah člověka ke zvířatům

- „Představa lidské nadřazenosti ostatním živočichům je zjevným náznakem rasismu, skupinové povýšenosti.“ (Kohák 1998 s. 28)
- „Málokdo si povšiml, že mezi pokusy dr. Mengeleho a pokusy, které přijímáme bez povšimnutí, bylo, že dr. Mengele vedl čáru mezi zakázanými a povolenými pokusnými živočichy mezi „árijci“ a „neárijci“, kdežto my ji vedeme mezi lidmi a šimpanzi.“ (Kohák 1998 s. 29)

Vztah člověka ke zvířatům - historie

- „Ve středověku vládla představa zvířete jako **níže postaveného bližního.**“ (Kohák 1998 s. 29)
- „Novověk ztrácí vědomí zvířete jako (níže postaveného) bližního a vytváří si představu **zvířete jako suroviny.**“ (Kohák 1998 s. 29)
- „Odtud morální dilema: průmyslová revoluce si vyžaduje vykořisťování zvířat, demokratická revoluce si vyžaduje soucit. Řešíme to většinou pokrytectvím: oplýváme láskou ke svým miláčkům a raději se neptáme, odkud pocházejí maso a léky.“ (Kohák 1998 s. 30)
- „... jatka mimo dohled a diskrétní masné krámy umožňují soucit se zvířaty, jaký si zemědělec nemohl dovolit. Civilizace závisí na vykořisťování, avšak nemůže je ospravedlnit“ (Kohák 1998 s. 39)“

Vztah člověka ke zvířatům - historie

- „Renesance zdůrazňuje pokleslost přírody a lidský úkol jejího zvelebování. Hory a lesy jsou hrůzné a odporné, zvířata – a také venkované – jsou opovržením hodní, pokud je (civilizovaný městský) člověk nezvelebí svou činností.“ (Kohák 1998 s. 30)
- „Dohola vykácet divoký les a založit šlechtitou zahradu je nejušlechtilejším dílem renesančního šlechtice.“ (Kohák 1998 s. 31)

Vztah člověka ke zvířatům - historie

- „To se mění po třicetileté válce. Osvícenci zdůrazňují oproti pokleslosti přírody harmonii božího plánu. Newton nachází v zákonitosti pohybu hvězd důkaz boží prozřetelnosti, Leibniz považuje tento svět za nejlepší možný.“ (Kohák 1998 s.31)
- „Jedno se však nemění: základní přesvědčení, že ať je příroda nevinná či zřudná, jejím jediným smyslem je sloužit představám člověka.“ (Kohák 1998 s.31)

Vztah člověka ke zvířatům - historie

- „Představa živočichů jako organických strojů měla původně ospravedlnit degradaci zvířat. V druhé polovině osmnáctého století toho bylo třeba. Rozrůstala se živočišná výroba, vivisekce se stala oblíbenou zábavou.“ (Kohák 1998 s. 33)
- „je třeba věřit Descartovu výkladu, „protože jinak to, jak zacházíme se zvířaty, by bylo zcela neodpustitelné. Descartův výklad zaručuje nositeli nesmrtelné duše ochranu před jatkami a vivisekcí, tak jako šlechtický původ ochraňoval nositele před mučením. Jenže pokud vlastnictví nesmrtelné duše je to jediné, co ho ochraňuje, se zhroucením víry v „nesmrtelnou duši“ se představa člověka jako stroje stává ospravedlněním pravého opaku. Vždyť i člověk je stroj.“ (Kohák 1998 s. 33, 34)

Vztah člověka ke zvířatům - historie

- "Trvá představa, že Bůh stvořil svět pro lidský užitek a že lidé mohou tedy zvířata užívat, avšak jako dobří pastýři podle Kristova příkladu. Zbytečná krutost je zcela nepřípustná. I Jan Kalvín to v roce 1540 zdůvodňuje teologicky: Bůh si vyžádá účtování, jak jsme se zhostili odpovědnosti za svět, který nám svěřil." (38)"

Vztah člověka ke zvířatům - historie

- Bez duše se ale ocitnete poměrně snadno - žena získala duši až na nicejském koncilu a indiáni také dlouho neměli duši - viz Taino
- Řecká (Egyptská, sókratovská) představa duše, současná teologie se od ní odvrací
- "Trvá představa, že Bůh stvořil svět pro lidský užitek a že lidé mohou tedy zvířata užívat, avšak jako dobří pastýři podle Kristova příkladu. Zbytečná krutost je zcela nepřípustná. I Jan Kalvín to v roce 1540 zdůvodňuje teologicky: Bůh si vyžádá účtování, jak jsme se zhostili odpovědnosti za svět, který nám svěřil." (Koháka 1998 s. 38)

Vztah člověka ke zvířatům

- Co s tím můžeme dělat?
- Přijmout panský postoj
- Odmítnout se jakýmkoli způsobem podílet na utrpení; živočichové jsou různí ale rovnoprávní (Animal Liberation Front)
- Hledat kompromisy - rozpoznat a uspokojit skutečné potřeby lidstva (TUR)

Vztah člověka ke zvířatům

- "Stojí za povšimnutí, že s těmito třemi možnostmi se střetneme výrazně i v debatě o osvobození afrických otroků v první polovině devatenáctého století." (Kohák 1998 s. 40)
- Nikdo nemá právo upírat život a svobodu nikomu jinému. Radikálové jako John Brown, v české písni povýšen na kapitána, byli za to ochotní dát život. Nebyli ochotní žít na úkor druhých. Oproti vlastnickým nárokům otrokářů stavěli ideál lidských práv. Liberté! Égalité! Fraternité!" (Kohák 1998 s. 40)
- "Zdaleka nejrozumnější se jevila alternativa polidštění otroctví, která by odstranila nejhrůznější stránky systému, aniž by ohrozila stabilitu společnosti. To je přece rozumné. Vzdor tomu daly dějiny nakonec za pravdu radikálům, kteří odmítli kompromis a trvali na jediném: Svobodu otrokům!" (Kohák 1998 s. 41)

Vztah člověka ke zvířatům - spotřební vzorce

- Vegan – žádné živočišné produkty
- Vegetarián (Albert Schweitzer, Leonardo da Vinci, Pythagoras) – žádné maso
- Flexitarián (bio) – omezování masa, bio maso, ryby, lovená zvěř

Pokusy na zvířatech (vivisekce)

Vědecké pokusy na zvířatech se obvykle dělají pro účely:

- lékařské
- veterinární
- psychologické, psychiatrické, psychosociální
- farmakologické
- vojenské
- kosmetické, hygienické, drogistické

Výrobky netestované na zvířatech

